

ÉPÍTÉSI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

VASÚTI IGAZGATÁSI SZERV

Piaci jelentés

2024. év

Vasúti árufuvarozás

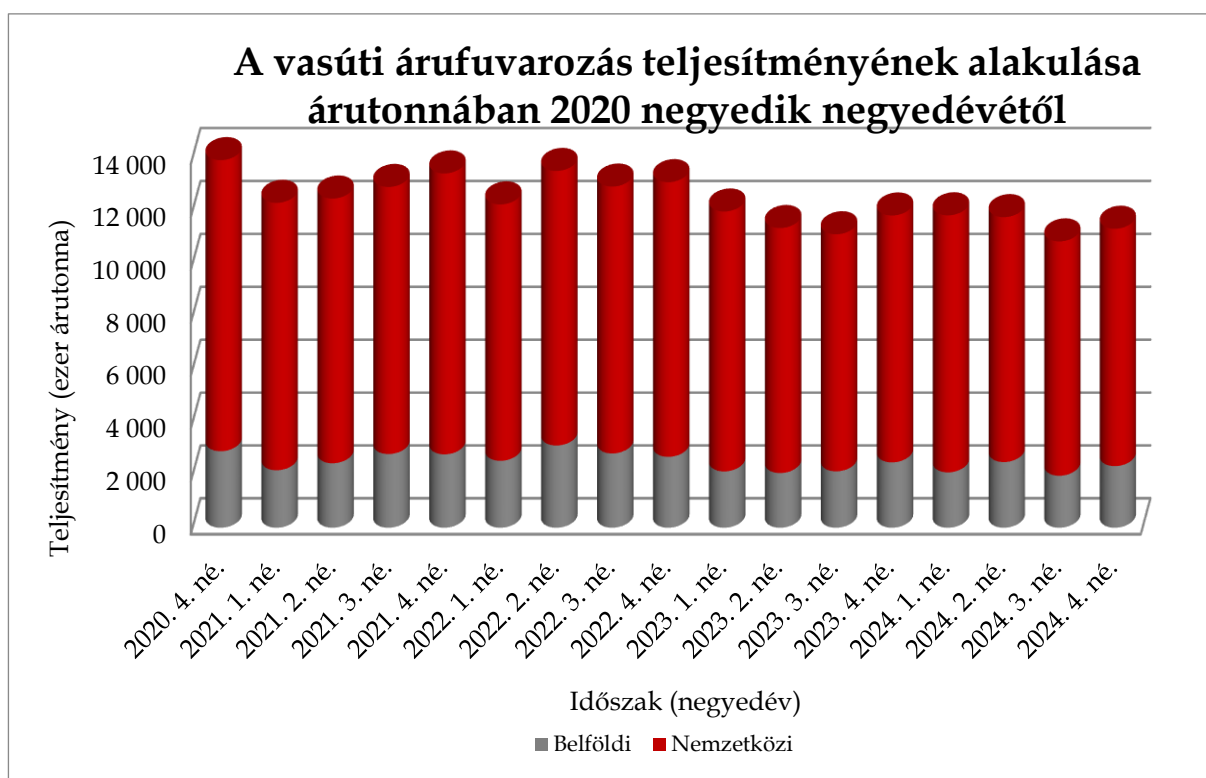
Az árufuvarozási piac 2024. évi teljesítménye a 2023. évi jelentősebb visszaesés után stagnálásként jellemezhető, a kedvezőtlen külső körülmények ellenére teljesítménye és az áruszállítási módok közötti részesedése az előző évvel közel megegyező eredményt produkált.

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján a **vasúti árufuvarozás teljesítménye 2024-ben** 45 708 ezer árutonnát és 10 397 millió árutonna-kilométert tett ki. A vasúton szállított áruk tömege mindössze 0,1%-kal, míg az árutonna-kilométerben mért vasúti szállítási teljesítmény 0,6%-kal csökkent a 2023. évhez képest. Belföldi forgalomban a vasút szállítási teljesítménye 8 888 ezer árutonna, illetve 1 274 millió árutonna-kilométer volt. Mindez az egy évvel korábbinál 0,8%-kal nagyobb árutonna-teljesítményt, illetve 4,0%-kal alacsonyabb árutonna-kilométerben mért szállítási teljesítményt jelent. Nemzetközi forgalomban 36 819 ezer tonna, az egy évvel korábbi 37 398 ezer tonnánál 1,6%-al alacsonyabb tömegű árut szállítottak vasúton, illetve 9 124 millió árutonna-kilométert teljesítettek, amely a 2023 egész évihez viszonyítva mindössze 0,1%-kal kisebb teljesítményt jelent.

A **2024. év negyedik negyedében** 11 310 ezer tonna, az egy évvel korábbinál 4,2%-kal kisebb tömegű árut fuvaroztak vasúton, ami 2 493 millió árutonna-kilométert, a 2023 negyedik negyedévinél 9,2%-kal alacsonyabb teljesítményt jelentett. A belföldi vasúti árufuvarozási teljesítmények 2 334 ezer tonnát és 338 millió árutonna-kilométert tettek ki, az egy évvel korábbinál tonnában 5,7%-kal kevesebbet, míg árutonna-kilométerben 6,6%-kal kevesebbet tettek ki. Nemzetközi forgalomban a vasúton szállított áruk tömege 8 976 ezer tonna volt, az egy évvel korábbinál 3,9%-kal kevesebb, az árutonna-kilométerben mért teljesítmény pedig 9,1%-kal 2 156 millió árutonna-kilométerre csökkent.

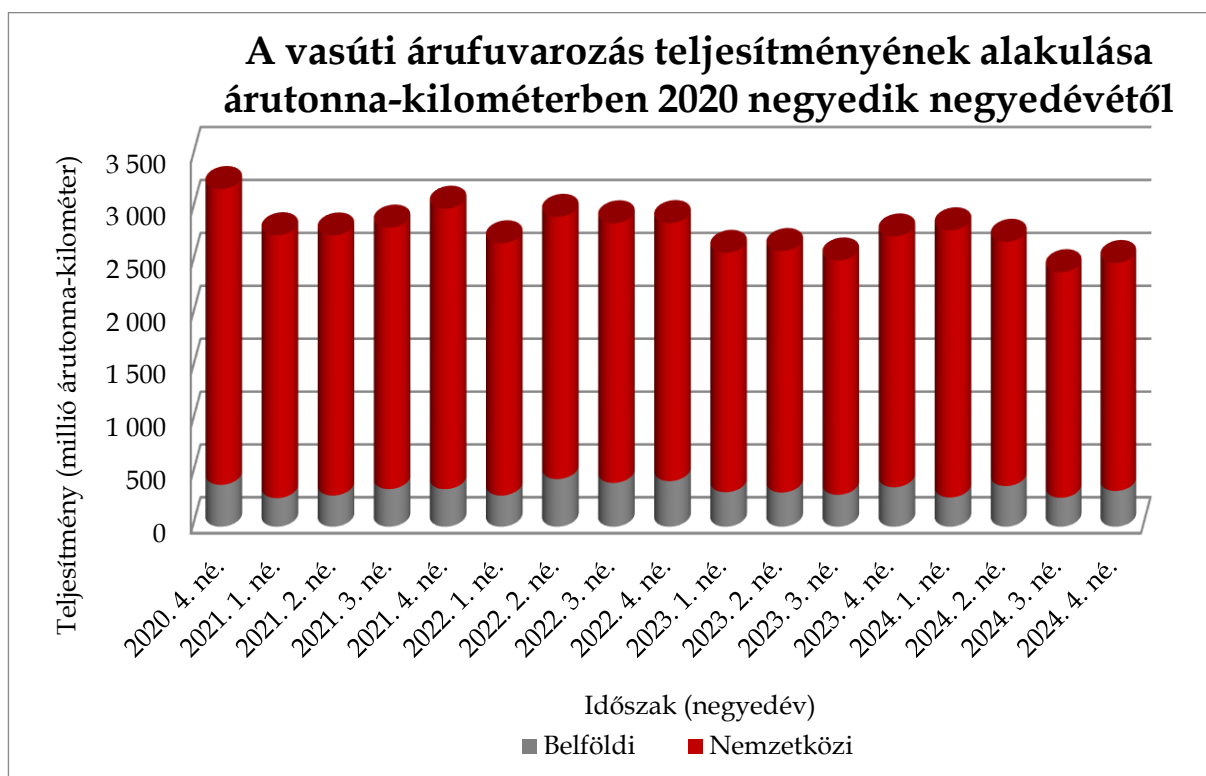
Az országos vasúti árutovábbítási tevékenységet végző vasúti társaságok adatszolgáltatása alapján a 2024. évben 2 410 millió árutonna-kilométert tett ki az intermodális szállítási teljesítményük, mely 19,7%-kal magasabb a 2023. évinél. A negyedik negyedéves adatokat összehasonlítva megállapítható, hogy ez a teljesítmény 29,4 %-kal, 682 millió árutonna-kilométerre nőtt.

A vasúti áru fuvarozási teljesítmények alakulása 2020 negyedik negyedétől kezdve árutonnában az 1. ábrán, árutonna-kilométerben pedig a 2. ábrán látható.

1. ábra

Forrás: KSH

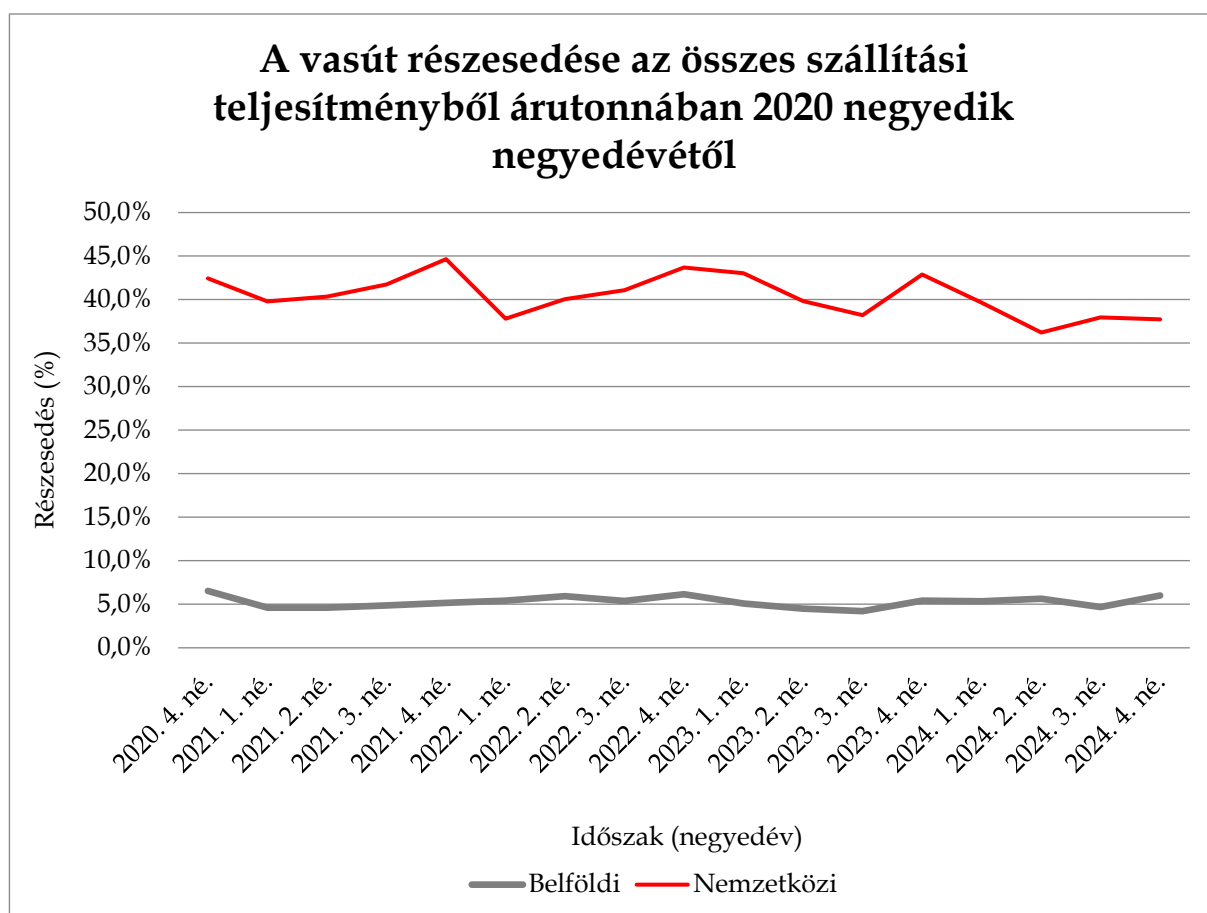

2. ábra

Forrás: KSH

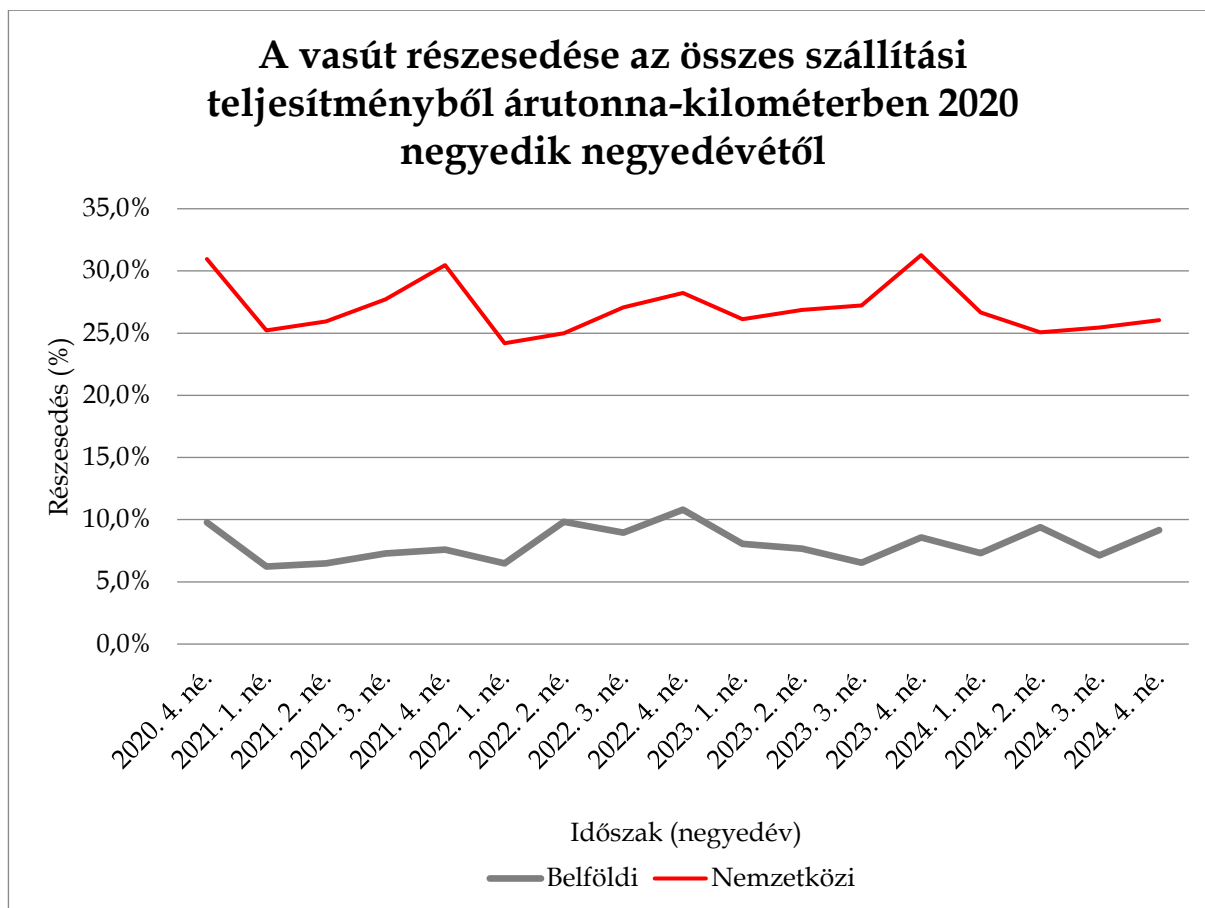
A KSH adatai alapján a **vasút összes szállítási teljesítményből való részesedése 2024-ben** árutonnában számolva 17,5%, az egy évvel korábbinál 0,9 százalékponttal magasabb volt, míg az árutonna-kilométerben mért érték 20,5%-ot tett ki, mely az egy évvel korábbinál 0,4 százalékponttal alacsonyabb. **Belföldi forgalomban** a vasúti áru fuvarozás részesedése árutonnában 5,4% (mely 0,6 százalékponttal magasabb, mint az egy évvel korábbi adat), árutonna-kilométerben pedig 8,3% volt (mely 0,6 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban). A **nemzetközi forgalom** esetében az összes árutömeg 37,9%-át szállították vasúton (mely 3 százalékpontos csökkenést jelent az egy évvel korábbi adathoz képest), az árutonna-kilométerben mért vasúti részesedés pedig 25,8% volt (mely 2 százalékpontos csökkenést jelent).

A vasút részesedését az összes áru fuvarozási teljesítményen belül 2020 negyedik negyedétől kezdődően – negyedéves bontásban – árutonnában a 3. ábra, árutonna-kilométerben a 4. ábra mutatja.

3. ábra

Forrás: KSH, Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

4. ábra

Forrás: KSH, Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

A **piaci koncentrációt mérő Herfindahl-Hirschman-index értéke** 2024-ben a vasúti társaságok által a Vasúti Igazgatási Szerv számára szolgáltatott adatok alapján az árbevételt tekintve 1569, teljesített vonatkilométerek alapján számolva 1 462, a teljesített árutonna-kilométerek esetében 1667 volt, amelyek továbbra is közepes koncentrációt jeleznek. Az egy évvel korábbi adatokat (1 776, 1 558, 1 923) alapul véve megállapítható, hogy a 2024. évben a vasúti áru fuvarozási piac koncentrációja csökkent, az mérsékelt koncentrált piacnak tekinthető.

Vasúti személyszállítás

A 2023. és 2024. években bevezetett új területi bérleteknek köszönhetően a vasúti személyszállítás népszerűsége kiemelkedően megnőtt, azonban a kiugró utasszám-növekedés mögött a megváltozott számítási módszertan is szerepet játszik. Korábban a szolgáltatók a viszonylatos és övezetes bérletek esetében eltérő utasszám szorzókat alkalmaztak a kötőtpályás és az autóbuszos közlekedés esetében. A bevezetett országbérlet és vármegyebérlet esetében a bérletek utasszám szorzója egységesen 56 utasfő, amelyből a szolgáltatók bérlettípusonkénti, vármegyénkénti, tanuló- ill. teljes árú bérlet bontásban külön határozzák meg a rájuk eső részesedést. Az utaskilométer esetében minden szolgáltató saját maga határozza meg a ráeső utaskm értékeket, szintén

bérlettípusonkénti és vármegyénkénti bontásban. 2024. 03. 01-én a tarifareform keretében bevezetésre kerültek a helyközi személyközlekedésben a Vármegye24 és Magyarország24 napijegyek, az ország-és vármegyebérlet kivételével minden más bérlettípus megszűnt, továbbá jelentősen bővült az ingyenes, valamint kedvezményes utazást igénybe vehetők köre. 2024. 03. 01-től az ország- és Pest vármegyebérleteket a Budapesti Közlekedési Központ járatain is elfogadják. A 2023-as és 2024-es helyközi utas- és utaskilométer adatainak a korábbi évek adataival történő összehasonlítása során a fentieket figyelembe kell venni.

(2023. 05. 01-én az ország- és vármegyebérletek bevezetése után az adatszolgáltatóknál módszertami változás történt, emiatt a helyközi utas és utaskilométer adatok 2023 II. negyedévéől korlátozottan összehasonlíthatók az előző évek azonos időszakainak adataival.

2024. 03. 01-től az ország- és vármegyebérleteket a Budapesti Közlekedési Központ járatain is elfogadják, emiatt az adatszolgáltatóknál további módszertani változás történt a helyi utas és utaskilométer adatok számításában is. A helyi és helyközi utas és utaskilométer adatok 2024 I. negyedévéől korlátozottan összehasonlíthatók az előző évek azonos időszakainak adataival. Lásd: KSH.hu: Módszertan.)¹

A KSH adatai szerint **2024-ben a helyközi vasúti személyszállítási** teljesítmények 305 millió utast és 15 006 millió utaskilométert tettek ki. Az utasok számában 60,1%-os, utaskilométerben 44,4%-os növekedés volt tapasztalható az előző évhez képest.

Belföldön 300,9 millió fő, nemzetközi forgalomban 4,1 millió fő utazott vonattal. Ezen adatok az egy évvel korábbiakhoz képest 61,3%-kal, illetve 2,8%-kal magasabb értéket mutatnak. Az utaskilométerben mért teljesítmények belföldi forgalomban 14 430 millió utaskilométert, nemzetközi forgalomban 576 millió utaskilométert tettek ki. Az előbbi adat 45,9%-os, az utóbbi 11,5%-os növekedést jelent az egy évvel korábbi értékhez képest.

2024. év negyedik negyedévében 82,3 millió fő utazott vonattal, 3 924 millió utaskilométert teljesítve, mely értékek a 2023 negyedik negyedévinél 33,9%-kal, illetve 37,8%-kal magasabb értékeket jelentenek. Ugyanebben az időszakban belföldön 81,4 millió fő (az egy évvel korábbinál 57,5%-kal több) utas választotta a vasutat, összesen 3 795 millió, a 2023 negyedik negyedévi értéknél 41,9%-kal több utaskilométert realizálva. Nemzetközi forgalomban 2024 negyedik negyedévében 0,9 millió fő, az egy évvel korábbinál 1%-kal kisebb számú utas utazott vonattal, 13,6%-kal több, azaz 130 millió utaskilométert teljesítve.

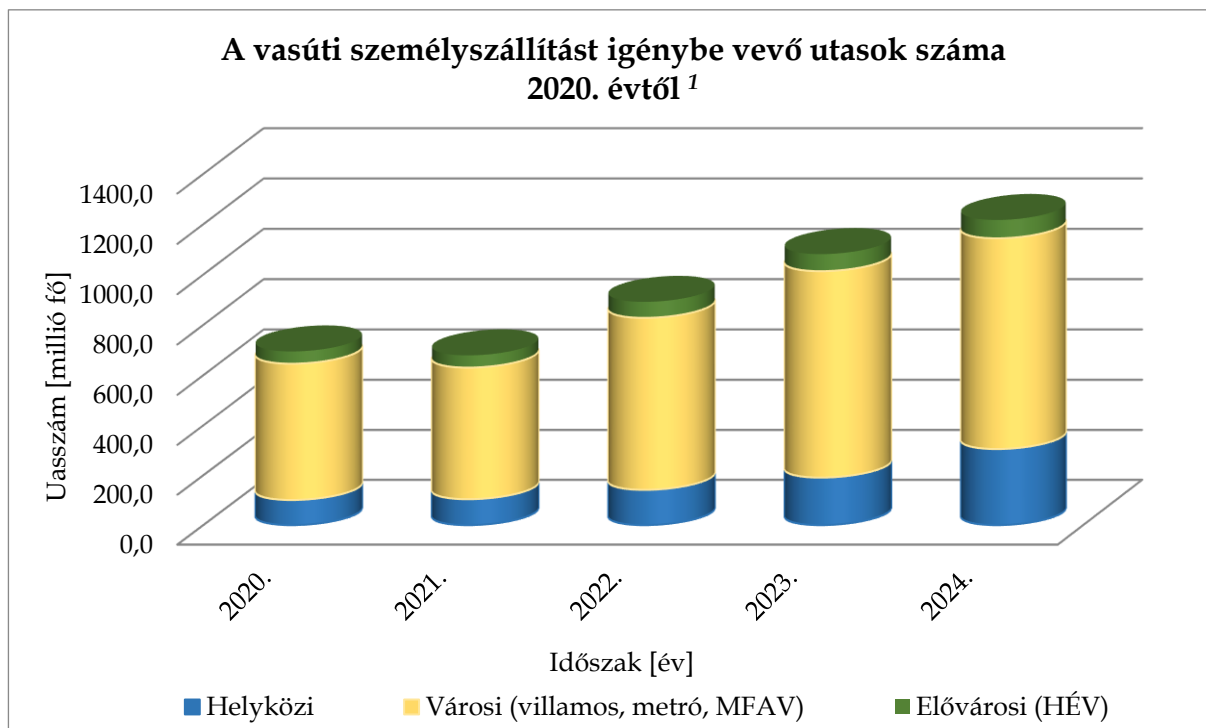
A vasút részesedése a helyközi személyszállításon belül a 2024. évet tekintve utasfőben mérve 33,6%-ot, utaskilométerben számolva pedig 38,5%-ot tett ki. Egy évvel korábban ezen mutatók értéke 29,3%, illetve 35,9% volt. Belföldön az összes helyközi utas 33,6%-a választotta utazásához a vasutat (szemben az egy évvel korábbi 29,2%-kal), és az összes helyközi személyszállítási utaskilométer-teljesítmény 49,4%-a (2023-ban 47,6%-a) realizálódott vasúton. Nemzetközi forgalomban némileg visszaesett a vasút szerepe, az összes utas 32,5%-a utazott vonattal, ami az utaskilométerben mért teljesítmények 5,9%-át jelentette (szemben az egy évvel korábbi 45,7%-kal, illetve 6,2%-kal).

¹ https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/sza_modsz.html

A városi vasúti személyszállításban (villamoson, metrón és földalattin) 2024 folyamán a KSH adatai szerint 838,9 millió utast szállítottak, mely 1,9%-os növekedésnek felel meg 2023-hoz viszonyítva.

Az elővárosi vasutat (HÉV-et) 2024-ben az egy évvel korábbi értéknél 7,5%-kal több, 72,8 millió utas vette igénybe.

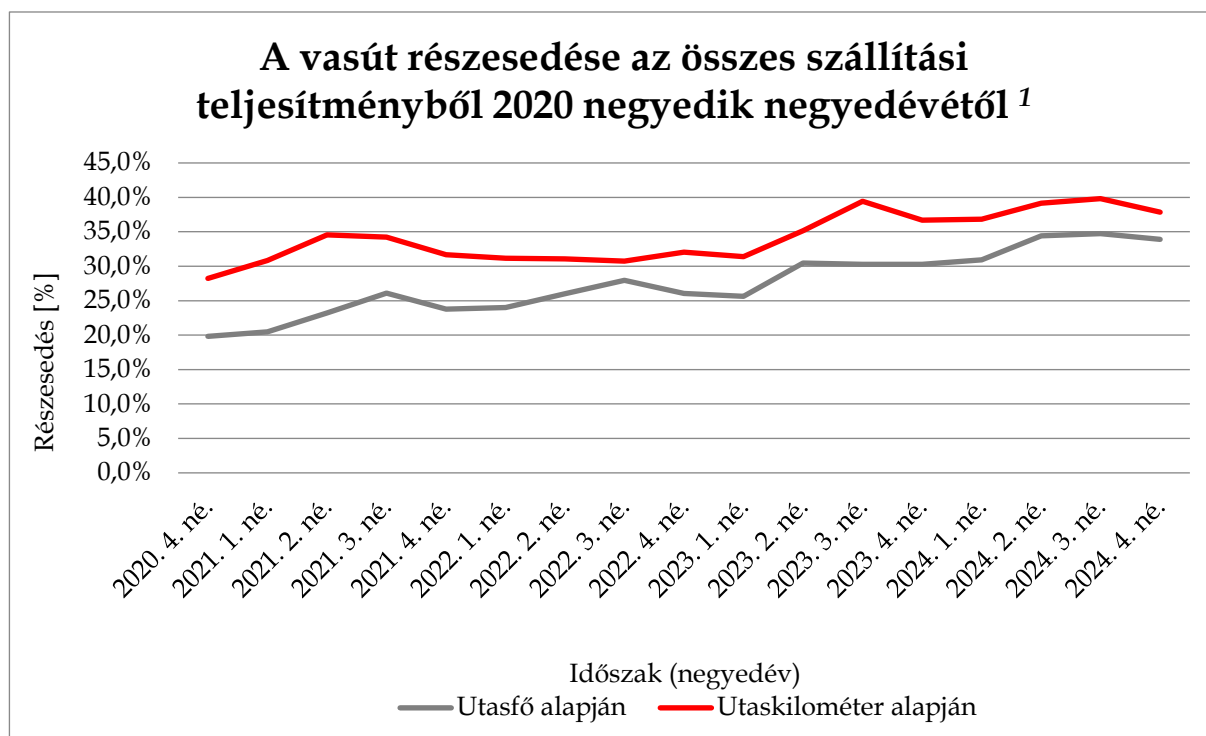
A vasúti személyszállítási teljesítmények alakulását 2020. évtől kezdődően utasfőben az 5. ábra mutatja.

5. ábra

Forrás: KSH

A 6. ábra bemutatja a vasút helyközi személyszállításon belüli részesedésének alakulását 2020 negyedik negyedétől kezdve.

6. ábra

Forrás: KSH, Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

A **vasúti személyszállítási piac szerkezetét** illetően jelentős változás a 2024. évet tekintve továbbra sem volt tapasztalható: a **Herfindahl-Hirschman-index értéke** az árbevételben számolva 9 152, a megtett vonatkilométer esetében 8 727, a teljesített utaskilométerek vonatkozásában pedig 8 989 volt, mely továbbra is erős piaci koncentrációt jelez. Az egy évvel korábbi adatokat (8 746, 8 840, 9 080) alapul véve megállapítható, hogy a 2024. évben a vasúti személyszállítási piac koncentrációja mindössze minimálisan változott.

Az országos vasúti személyszállítási tevékenységet végző vasúti társaságok közszolgáltatás keretében nyújtott teljesítményét vizsgálva megállapítható, hogy vonatkilométerben mért teljesítményük 51,7%-át elővárosi és regionális, míg 48,3%-át hagyományos távolsági vonatok közlekedtetésével érték el. A közszolgáltató vasúti társaságok utaskilométerben mért teljesítményének 99,6%-át, vonatkilométerben mért teljesítményének 99,4%-át tette ki a közszolgáltatás. Az országos vasúti személyszállítási piac egészét tekintve a közszolgáltatás aránya utaskilométerben mérve 98,7%, vonatkilométerben mérve 98,9% volt.

Az országos pályahálózaton engedélyköteles vasúti tevékenységet végzők száma

2024-ben a vasúti igazgatási szerv **öt országos árutovábbítási tevékenységre vonatkozó működési engedélyt adott ki**, valamint **öt országos árutovábbítási tevékenységre**

vonatkozó működési engedélyt vont vissza, így 2024. december 31-én – a tizenkettő külföldi székhelyű, EGT-hatályú működési engedéllyel rendelkező és a vasúti igazgatási szervnél vasúti árufuvarozási tevékenység végzésére irányuló szándékát jelző vasúti társasággal együtt – **58 vasúti társaság** az országos vasúti pályahálózaton történő árutovábbításra, 5 vasúti társaság az országos vasúti pályahálózaton történő személyszállításra feljogosító működési engedéllyel rendelkezett.

Vasúti pályahálózat

Az országos pályahálózat-működtetők adatszolgáltatása alapján Magyarország országos vasúti pályahálózatának hossza 7 395 km, melyből 3 367 km villamosított. A fenti adatszolgáltatás szerint a magyarországi országos vasúti pályahálózatokon a vasúti társaságok személyszállító és árutovábbító vonatai összesen 115,6 millió kilométert tettek meg, ennek 84,1%-át a személyszállító vonatok realizálták. A villamos vontatású vonatok által megtett távolság a 2023. évi értékhez viszonyítva 6,8 százalékkal növekedett, 89,8 millió vonatkilométert tett ki, melynek 79,1%-a személyszállító, 20,9%-a árutovábbító vonatok teljesítménye (2023-ban 81,8% és 18,2%).

A 2024. évben az **országos vasúti pályahálózat-működtetésből** származó bevétele - az e tevékenységet végző GYSEV Zrt.-t és MÁV Zrt.-t összesítve tekintve - 264,1 milliárd forintot tett ki, mely 48,7 milliárd forinttal haladta meg a 2023. évit. A bevétel hálózathozzáférési díjakból származó része 2024. évben 61,3 milliárd forint, 2,5 milliárd forinttal magasabb a 2023. évi értéknél, az állomáshasználati díjakból származó bevétel pedig 2024. évben 42,7 milliárd forint, ami 74,8 millió forinttal alacsonyabb a 2023. évi értéknél. Az állam által nyújtott pályaműködtetési költségtérítés és támogatás a 2024. évben összesen 153,4 milliárd forintot tett ki, mely 46,9 milliárd forinttal több a 2023. évi összegnél. Az országos vasúti pályahálózat-működtetők egyéb bevétele 2024. évben 6,7 milliárd volt, amely a 2023-as évhez viszonyítva 535,05 millió forinttal esett vissza.

Magyarország országos vasúti pályahálózatain 1 422 vasútállomás és vasúti megállóhely üzemelt a 2024. évben. Ezek közül nem üzemelt olyan, ami napi több mint 25 000 utast szolgált ki, három kiszolgáló állomás napi 10 000 - 25 000 fő közötti utast, huszonhat kiszolgáló állomás napi 1 000 - 10 000 fő közötti utast, míg ezerháromszázkilencvenhárom kiszolgáló állomás kevesebb, mint napi 1 000 utast szolgált ki átlagosan. Az állomások és megállóhelyek 97,9%-a kevesebb, mint ezer utas cseréjét bonyolította le naponta átlagosan. 2023-ban kettő több mint napi 25 000 utast, kettő napi 10 000 - 25 000 fő közötti utast, míg hetvennégy napi 1 000 - 10 000 fő közötti utast szolgált ki átlagosan és az állomások és megállóhelyek 94,7%-a kevesebb, mint ezer utas cseréjét bonyolította le naponta átlagosan.

A 2024. évben az országos vasúti pályahálózat-működtetők által továbbadott villamos energia 963,3 millió kWh-t tett ki, melynek 98,4%-a vontatási villamos energia volt. A 2023. évi adathoz viszonyítva megállapítható, hogy a továbbadott villamos energia mennyisége 2,3%-kal, a vontatási energia mennyisége 2,6%-kal növekedett. Az eladott vontatási

üzemanyag mennyisége 3,2%-kal, 37,4 millió literre csökkent. A 2023. évi energiaválság rekordáraihoz képest a villamos energia ára 2024. évben jelentősen csökkent, így a villamos energia továbbadásából származó bevétel 41,6%-kal, a vontatási villamos energia továbbadásából származó bevétel 41,4%-kal csökkent, míg a vontatási üzemanyag eladásából származó bevétel 1,9%-kal csökkent a 2023. évhez viszonyítva.

Vasúti munkavállalók

A vállalkozó vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján a vasúti szállítási ágazatban dolgozók száma Magyarországon a 2024. év végén 20,5 ezer fő volt, mely 2,3%-os növekedést jelent az előző évhez képest. A dolgozók 11,2%-a a 30 év alatti, 44,9%-a a 30 és 50 év közötti, míg 43,9%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya közel a teljes létszám egynegyedét (23,6%) teszi ki. A teljes személyi állomány 98,1%-a határozatlan idejű szerződéssel került foglalkoztatásra. Az alkalmazott mozdonyvezetők száma 4 ezer fő volt, 13,2%-uk 30 év alatti, 49,4%-uk 30-50 év közötti és 37,4%-uk 50 évnél idősebb. A női mozdonyvezetők a teljes mozdonyvezetői létszám 1,3%-át tették csupán ki.

Az országos pályahálózat-működtető vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján e társaságoknál dolgozók száma Magyarországon a 2024. év végén 18,5 ezer fő volt. A dolgozók 8,9%-a a 30 év alatti, 39,6%-a a 30 és 50 év közötti, míg 51,5%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya 17,9%. A munkavállalók 44,7%-a a vasútállomásokon végzi napi tevékenységét, 37,8% a pályahálózat karbantartásával foglalkozik, míg 2,0% az energiaellátás területén dolgozik.

Kitekintés

A Független Szabályozó Szervezetek Csoportja – Vasút (Independent Regulators' Group – Rail, IRG-Rail)² a 2025. évben jelentette meg az európai vasúti piac 2023. évi helyzetét bemutató piaci jelentését. A dokumentum a korábbi évekhez hasonlóan a nemzeti vasúti szabályozó szervek által összegyűjtött adatok alapján elemzi az európai vasúti pályahálózatban, a pályahasználati díjakban bekövetkezett változásokat, a vasúti áru fuvarozási és személyszállítási piac teljesítményét és számot ad a tagországok által elért eredményekről, valamint a szabályozó szervezetek fontosabb döntéseiről.

Az IRG-Rail által készített, a 2023. évről szóló jelentés többek között az infláció vasúti szektorra gyakorolt hatásait igyekszik elemezni. A csoport célkitűzése, hogy a 2023. év tekintetében és azt követő években is szorosan figyelemmel kísérje a hatásokat és a válaszlépéseket, annak érdekében, hogy fel tudja mérni, hogy az európai vasúti piacok hogyan kezelik a gazdasági visszaesés következményeit.

A jelentésben megállapításra kerül, hogy a 2023. évben az IRG-Rail tag országokban az infláció továbbra is aránylag magas, 7,0%-os szinten maradt annak ellenére, hogy a 2022. évhez képest 1,9 százalékpontot csökkent. A magas árnyomás és az ebből következő

monetáris politika szigorítása lassította a gazdasági tevékenységet, amely lassulás különösen érezhető volt a vasúti iparban. Ezzel párhuzamosan nőtt a vasúti utazás iránti kereslet. Fentiek alapján megállapítható, hogy az európai vasúti piacon két ellentétes kép figyelhető meg.

A vasúti személyszállítási piacon az utaskilométer jelentősen, 12,1%-al megnőtt, míg a vonatkilométer növekedése visszafogottabb volt. Ez alapján elmondható, hogy a személyszállítási teljesítmény meghaladta a 2019. évi, azaz a COVID-19 járvány előtti szintet. A növekedéshez mind a közszolgáltatásból és a nem közszolgáltatásból eredő forgalom hozzájárult.

Eközben a vasúti árufuvarozás megszenvedte a gazdasági lassulás következményeit és a nettó tonna-km érték 7,9%-al esett a 2022. évi értékhez képest. A nemzetközi forgalom is hozzájárult ehhez a visszaeséshez és részesedése 13,3%-os csökkenéssel, rekord alacsony szintre, mindössze 48,2%-ra esett vissza.

Az infrastruktúraüzemeltetők által beszedett pályahasználati díjak a személyszállítási szolgáltatások esetében emelkedtek áruszállítás esetében azonban csökkentek, összhangban a forgalom változásával.

A nagyrészt stabil vasúti hálózaton az infrastruktúraüzemeltetők vonalhossz-kilométerkénti kiadásai a 2023. évben 18,5%-al emelkedtek a 2022. évhez képest. Beruházások tekintetében, többet fordítottak a felújításokra, mint karbantartásra.

A 2023. évben a vasúti társaságok személyszállítási szolgáltatásokból származó bevétele 9,0%-kal haladta meg a 2022. évi szintet, ami összhangban van a forgalom növekedésével. A 2019. évhez hasonlítva ez az érték 13,0%-al magasabb, részben az infláció miatt. Az áruszállítás esetében a vasúti társaságok bevételeinek növekedése a 2023. évben a forgalom csökkenés ellenére az inflációval magyarázható.

A vasúti társaságok literenkénti üzemanyagra fordított kiadásai 19,0%-al csökkentek az év során, részben a 2023. évi olajárcsökkenés hatására. Eközben az villamos energiára fordított kiadások (kWh-nként) (19,2%-al) tovább növekedtek ugyan ezen időszak alatt.

Az angol nyelvű jelentés közvetlenül a következő linken érhető el:

<https://irg-rail.eu/irg/documents/market-monitoring/536,2025.html>

²Az IRG-Rail jelenleg 31 európai ország független vasúti szabályozó szervezetét tömörítő hálózat, amelynek a magyar vasúti igazgatási szerv, az Építési és Közlekedési Minisztérium Vasúti Igazgatási Szerve is tagja. A tömörülés munkacsoportokba szerveződve végzi munkáját. Ezek között működik piacelemzéssel foglalkozó munkacsoport is, tekintettel arra, hogy a vasúti piac nyomon követése fontos eszköz a szabályozó szervek által végzett tevékenységek irányvonalának meghatározásához és a vasúti társaságok által nyújtott szolgáltatások fejlesztésének ösztönzéséhez.